

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště opONENTA,
institute**

Mgr. Michaela Fišerová, PhD.

*Dekonstrukce podpisu. Jacques Derrida a opakování
neopakovatelného*

prof. PhDr. Miroslav Marcelli, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislavě, Filozofická
fakulta, Katedra filozofie a dějin filozofie

Oponentský posudok na habilitačnú prácu Mgr. Michaely Fišerovej, PhD.
Dekonstrukce podpisu. Jacques Derrida a opakování neopakovatelného.

Masarykova univerzita, Filozofická fakulta

Medzi teoretickými prínosmi, akými sa vyznačuje predkladá monografia, chcem hneď na začiatku svojho posúdenia, vyzdvihnúť jeden, ktorý si čitateľ uvedomí hneď pri prvom stretnutí sa s týmto textom a pri jeho sledovaní sa o jeho prítomnosti ustavične presviedča. Na každej strane zisťujeme, že máme pred sebou prácu, ktorá sa zrodila z dlhodobejšieho záujmu a je plodom systematického sledovania zvolenej výskumnej línie. Aj keby o okolnostiach zrodu tohto záujmu autorka na úvodných stránkach svojho textu sama nehovorila, jeho spracovanie nás ubezpečuje, že v pozadí toho, čo predkladá, je podnet, ktorý postupne a systematicky nadobúdal podoby teoretického programu. Pokladám za vhodné vyzdvihnúť práve skutočnosť, že predkladaná monografia je výsledkom kontinuálne rozvíjanej výskumnej práce, pretože práve vďaka tomu sa získavali tvrdenia a argumenty, ktoré autorka uvádza svoju teoretickú relevanciu.

Východiskom týchto skúmaní bol zámer aplikáciami na problematiku vlastnoručného podpisu preskúmať možnosti Derridovej dekonštrukcie. Autorka sa na uskutočnenie tohto zámeru pripravila prácami o jednotlivých aspektoch Derridovej filozofie, o jeho chápaní metareprezentácie, odkladu významu, diseminovanej suplementarity a i. Potom sa Derridovu dekonštrukciu pokúsila uplatniť na diskurzívnu analýzu českých legálnych textov o podpise a rukopise a ďalšie skúmania grafologických, písomznaleckých a kryptografických textov. Výsledky týchto aplikácií, ktoré ju priviedli k zisteniu, že v českej legálnej mediačnej politike koexistujú tri diskurzy

o podpise, pokladám za jeden z nesporných teoretických prínosov predkladanej monografie.

Rovnako oceňujem, že autorka pri rozvíjaní svojho zámeru neostala iba pri pojmových a metodologických nástrojoch, aké jej poskytovala Derridova dekonštrukcia, ale v snahe zachytiť semiotické predpoklady interpretačnej praxe prijala niektoré podnety od Ecovej zmluvnej semiotiky. Prijatie týchto podnetov sa v práci pozitívne prejavilo zohľadnením interpretačných hraníc pri analýzach postupov, akými sa určuje podobnosť a pôvodnosť. Ako sama konštatuje, kombináciou Derridovej dekonštruktívnej ostrážitosti s Ecovou semiotikou interpretačných hraníc sa jej podarilo sformulovať dekonštruovanú semiotickú koncepciu komplexných očakávaní od podpisu ako znaku.

Týmto spojením Derridovej dekonštrukcie s Ecovou semiotikou zároveň autorka vstúpila do rozsiahleho poľa, kde sa semiotika otvára k podnetom prichádzajúcim z filozofie a ďalších humanitných a sociálnych vied, aby tam svoje pojmové a metodologické inštrumentárium uplatnila pri analýzach najrozličnejších sociálnych fenoménov.

Teoreticky produktívnym sa ukázalo byť nielen uvedené spojenie dekonštrukcie so semiotikou, ale aj sledovanie posunu, aký samého Derridu priviedol k zdôrazňovaniu performatívnej povahy dekonštrukcie. Takto sa autorka v druhej a tretej kapitole svojej práce dostala aspektom, ktoré v perspektíve performativity dovolili vyjadriť aktívny, angažovaný, spoločenský a koniec koncov aj politický charakter tejto filozofie. V nadväznosti na v práci citovaný Cixuovej výrok, že Derrida bol vždy „*prapolitický, konal a bol konajúcim*“, odznieva potom v Záverečnom supplmente autorkino tvrdenie, že podpis chápe ako „znak občianskej identifikácie, ktorý má v súčasnej mediačnej politike dve legitímne podoby: vlastnoručnú a elektronickú“ (s. 282). Ak by som v tejto súvislosti mal vyjadriť nejakú otázku, tak tá by pýtala, ako sa tu môže uplatniť požiadavka „hravej performativity“, ktorú autorka formuluje na záverečných stránkach svojho textu.

Práca, ktorú Mgr. Michaela Fišerová predkladá ako podklad pre habilitáciu, prináša presvedčivé svedectvá o jej teoretických schopnostiach. Predkladaný text je originálny, v plnej miere spĺňa kritériá vedeckej monografie a prináša nové poznatky.

V tom istom zmysle sa možno vyjadriť o teoretických hodnotách jej ďalších publikácií: presviedčajú erudíciou, metodologickou prepracovanosťou, argumentačnou dôslednosťou a invenciou. Sú to práce, ktoré zaslúžene získali ohlas a vstupujú do diskusii o aktuálnych otázkach filozofického poznania. To všetko plne oprávňuje návrh na vymenovanie za docenta v odbore filozofia.

Navrhujem, aby Mgr. M. Fišerovej, PhD. bola po obhajobe udelená vedecko-pedagogická hodnosť docent.

Prof. PhDr. Miroslav Marcelli, PhD.

Bratislava, 10. 6. 2019